

En l'última columna vaig prometre intentar contestar a la pregunta de quanta desigualtat cal per fer funcionar els incentius necessaris per al desenvolupament econòmic. Més que una resposta tancada plantejaré algunes idees per pensar sobre el problema. La qüestió tenia relació amb l'increment del nivell de desigualtat a la Xina a partir de l'any 1999. L'augment de la desigualtat de la renda xinesa durant la dècada dels anys 80 va ser lògic, ja que l'obertura d'un país comunista a les pràctiques de la societat capitalista genera, lògicament, un augment de la desigualtat enfront de l'igualitarisme de les èpoques anteriors. A més aquest fet, és compatible amb la corba de Kuznets, segons la qual la desigualtat de la renda augmenta a baixos nivells de renda, i disminueix a alts nivells de renda. No obstant això, aquesta segona part de la corba no arriba a la Xina. De fet, després del manteniment estable de la desigualtat durant els anys 90 aquesta ha començat a augmentar de nou a partir del 1999 a pesar de l'es-

Desigualtat i desenvolupament

JOSÉ GARCÍA MONTALVO

Professor del departament d'economia i empresa de la Universitat Pompeu Fabra

pectacular augment de la renda per càpita.

Segons un informe recent d'un banc d'inversió, hi ha ja diverses desenes de milers de xinesos amb una riquesa superior al milió d'euros, encara que el 8% de la població viu per sota del llindar de pobresa.

La qüestió és, per tant, quin és el nivell de desigualtat compatible amb la creació dels incentius necessaris perquè una economia es desenvolupi. És evident que un lloc on tot el món cobra el mateix amb independència de quina sigui la qualitat i quantitat del seu treball no genera cap incentiu per millorar la productivitat. Molt al contrari: provoca que tot el món acabi

treballant com menys millor, que és el que fa més ganduls els treballadors. Però, ¿pot ser que un excés de desigualtat acabi generant incentius diversos? La resposta és sí. Els exemples d'Enron, WorldCom, etc. han posat de manifest com en un intent per alinear els incentius dels executius amb els incentius dels accionistes (eufemísticament, creació de valor) ha provocat una situació desastrosa per a aquests últims. El motiu és que els grans sous perquè els directius siguin més eficients en la seva gestió i facin pujar el valor de les accions també generaven grans incentius en els executius per embarcar-se en activitats molt arriscades i mentir sobre els comptes de les

empreses. Després dels escàndols comptables els salaris dels executius es van contenir una miqueta però, en dates recents, han tornat a créixer dramàticament. Als Estats Units, un país amb un índex de desigualtat molt elevat, els salaris dels consellers delegats van passar de ser 85 vegades la mitjana dels treballadors (1990) a 419 vegades (1999), van baixar a 282 el 2002, però van créixer per sobre de 300 de nou el 2003.

Es poden trobar altres exemples d'activitats on una excessiva desigualtat en la distribució de la renda té efectes no desitjats. Per què algú que vol ser actor pot passar molts anys a Los Angeles servint taules per les propines? El motiu és que si té sort pot arribar a cobrar 20 milions de dòlars per pel·lícula, encara que en el camí calgui passar pel llit d'un productor desaprensiau. Per tant, un cert nivell de desigualtat és necessari, però un excés no solament és poc desitjable des del punt de vista de la justícia distributiva sinó també des de la perspectiva de l'eficiència econòmica.